

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми історії вищої освіти

Освітня програма Освітні, педагогічні науки

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Протокол № 1 від “28” серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні проблеми історії вищої освіти
Освітня програма	011 Освітні, педагогічні науки
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2 курс, 3 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?%20mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=81&id_cou=3113

2. Опис дисципліни

Предметом вивчення курсу застосування актуалізації нових підходів до підготовки педагогічних кадрів для вищої школи, спрямованих на формування майбутніх викладачів загальної і педагогічної культури, світогляду, спеціальних знань й вмінь, достатніх для виконання професійних обов'язків.

Зміст програми орієнтований на оволодіння аспірантами відповідних знань, вмінь та навичок, розвиток професійних компетентностей, які знадобляться їм у навчально-виховному процесі.

Вивчення курсу «Актуальні проблеми історії вищої освіти» відбувається шляхом застосування інноваційних технологій, інтерактивних методик навчання, проведення обговорень, дискусій, рефлексії. В ході занять у студентів відбувається вироблення власного бачення стосовно педагогічної освіти.

Навчальна програма передбачає огляд, аналіз, оцінку теоретичних положень викладачем у взаємодії зі студентами під час занять.

Мета та цілі курсу

Мета: поглибити й узагальнити відомості з актуальних проблем становлення, розвитку і сучасного стану зарубіжної та української вищої освіти для формування цілісної системи історико-педагогічних знань і професійного самовдосконалення майбутніх наукових та науково-педагогічних працівників.

Завдання:

- виокремити проблеми, важливі для зарубіжного і вітчизняного історико-педагогічного процесів, обґрунтувати їхню детермінованість соціально-економічними, політичними й культурними чинниками і потребами світового та національного освітнього поступу;

- схарактеризувати причини і зміст реформ у галузі сучасної вищої освіти в Україні та зарубіжжі; окреслити шляхи і способи їхнього здійснення;

- розкрити зміст і технології вирішення проблем у галузі вищої освіти на різних етапах розвитку українського суспільства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен **знати:**

- особливості та зміст виокремлених історико-педагогічних проблем і способи їх розв'язання у системі вищої освіти провідних держав світу;

- традиції та сучасну практику вирішення важливих для української вищої школи історико-педагогічних проблем;

- особливості змісту, форм і методів досягнення й упуцнення в діяльності ЗВО України в умовах відродження національної системи вищої освіти і її виходження у європейське освітнє співтовариство;

Уміти:

- аналізувати досвід і проблеми вищої школи зарубіжжя й України в різних умовах її функціонування;
- проектувати шляхи і визначати методи розв'язання проблем сучасної національної вищої освіти;
- застосовувати набуті теоретичні знання у процесі розв'язання освітніх завдань у різних організаційних формах навчання та в самостійній науково-дослідницькій діяльності;
- увиразнювати виокремлені проблеми історії вищої освіти у власних наукових студіях;
- самостійно працювати з освітніми документами, літературою і електронними ресурсами, дотичними до змісту навчального курсу.

Компетентності

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти у процесі професійної та дослідницької діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійної практики.

Загальні компетентності(ЗК):

- ЗК 1. Здатність до оволодіння загально-науковими компетентностями.
- ЗК 2. Здатність до розуміння предметної галузі, професійної діяльності зі спеціальності, генерування нових ідей при розв'язанні дослідницьких завдань.
- ЗК 4. Здатність планувати і здійснювати дослідницьку й інноваційну діяльність, ставити і вирішувати науково-дослідницькі проблеми.
- ЗК 6. Здатність презентувати результати досліджень українською та однією з іноземних мов європейського простору.
- ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо, на основі дотримання у фаховій діяльності етичних міркувань професійної етики, міжкультурної толерантності, з дотриманням норм академічної доброчесності.

Фахові (предметні) компетентності(ФК):

- СК. 1. Здатність володіти педагогічною майстерністю, професійними вміннями до поглиблення наукових знань фахівців галузі загальної педагогіки, історії педагогіки.
- СК 2. Здатність аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати наукових досліджень у сфері загальної педагогіки та історії педагогіки, досягати наукових результатів, що репрезентують нові знання.
- СК 3. Здатність до застосування новітніх теорій, технологій і методів науково-педагогічного дослідження для розв'язання комплексних проблем у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки.
- СК 4. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний і емпіричний аналіз проблем психолого-педагогічних наук, оцінювати та забезпечувати якість наукових досліджень.
- СК 6. Здатність апробувати, презентувати, впроваджувати та екстраполювати результати наукових досліджень у педагогічну практику.
- СК 9. Здатність моделювати, здійснювати й оцінювати якість освітньої діяльності у закладі вищої освіти.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Здатність забезпечити концептуальні та методологічні знання в галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та на дотичних міждисциплінарних напрямках, володіти спеціалізованими уміннями/навичками, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності.

ПРН 2. Здатність поглиблювати, переоцінювати існуючі знання, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей.

ПРН 3. Аналізувати і застосовувати науковий доробок українських і зарубіжних вчених, фундаментальні концепції та теорії у професійній сфері.

ПРН 5. Уміти започатковувати, планувати, реалізовувати і коригувати послідовний процес наукового дослідження, демонструвати дослідницькі навички у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки.

ПРН 10. Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну добросовісність, послідовну відданість розвитку нових ідей у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

Структура курсу				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		20		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		10		
самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
3	Освітні, педагогічні науки	2	вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		Лекції	Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Зарубіжний досвід і практика організації закладів вищої освіти в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. (порівняльний аналіз проблем і перспектив розвитку).		2		4
Тема 2. Нові парадигми політики зарубіжної вищої освіти наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Університетська освіта у державах Заходу на межі ХХ – ХХІ ст.		2		4
Тема 3. Вища освіта України як педагогічна система витоки, тенденції та проблеми розвитку. Проблема якості національної вищої освіти і шляхи її розв'язання у перші десятиліття ХХ ст		2		4
Тема 4. Проблема підготовки педагогічних і науково-педагогічних працівників в історії вітчизняної вищої освіти. Законодавчо-нормативна база підготовки		2		4

педагогічних і науково-педагогічних працівників в Україні у 1990-х – 2020 рр.			
Тема 5. Вища освіта жінки в національних культурно-освітніх процесах другої половини ХІХ – першої третини ХХ ст. Проблема освіти жінки в сучасних зарубіжних і українських наукових студіях.	2		4
Тема 6. Студентство і студентські організації України як чинники фахового вишколу та виховання студентської молоді Українські студенти і викладачі у ЗВО держав Заходу наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	2		4
Тема 7. Проблема рідно-мовних високо-шкільних студій української молоді в діаспорі та шляхи і способи її розв'язання. Проблема підготовки вчителів для перших українських закладів освіти у державах Північної Америки.	2		4
Тема 8. Модернізація вищої освіти в Україні у контексті світових тенденцій її розвитку наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Проблеми навчання і виховання студентської молоді у доробку науково-педагогічних працівників Прикарпаття.	2		4
Тема 9. Проблеми вищої освіти і теоретико-методичних засад освітнього процесу в ЗВО України у сучасних наукових дослідженнях.	2		4
Тема 10. Сучасний світовий освітній простір і шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності європейської вищої освіти.	2		4
Тема 1. Проблема рідно-мовного університету в історії вищої освіти Східної Галичини й особливості та способи її реалізації наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.		2	4
Тема 2. Зміст, форми, методи підготовки педагогічних і науково – педагогічних працівників у історії високо-шкільних студій Західної України (друга половина ХІХ – перша третина ХХ ст.).		2	4
Тема 3. Проблема вищої освіти жінки в українському жіночому русі (кінець ХІХ – перша третина ХХ ст.)		2	4
Тема 4. Визначні постаті історії педагогіки вищої школи українського зарубіжжя ХХ ст.		2	4
Тема 5. Проблематика і зміст досліджень сучасних науковців Західної України у галузі			

виховання, навчання та професійної підготовки студентів.		2	4
Загалом	20	10	60

Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	
			Екз.диф.залик курс роб.(проект), практика	Залик
	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
	82-89	B (добре)	Добре	
	75-81	C (добре)		
	64-74	D (задовільно)	Задовільно	
	60-63	E(задовільно)		
	35-59	FX(незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано
1-34	F(незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням			
Види навчальної роботи		Максимальна кількість балів		
Семінарсько-практичні заняття		25		
Самостійна робота		15		
Індивідуальні (творчі) завдання		10		
Екзаменаційна робота		50		
Максимальна кількість балів		100		

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
-----------------------------------	--

Література

Базова

1. Про вищу освіту: Закон України від 1.07.2014 № 1556 – VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 37 – 38.
2. Про освіту: Закон України від 5.09.2017р. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39.
3. Концепція розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН України від 16 липня 2018 р. №776.
4. Бех В. Філософський аналіз походження проблем вищої школи. *Вища освіта України*. 2005. №3. С. 13-21.
5. Британ В. Т. Світова та відчизняна вища школа. Історико-культурологічний аспект: навч. посіб. Дніпропетровськ: РВА «Дніпро» - ВАЛ, 2006. 140 с.
6. Васюк О.В. Порівняльна педагогіка. Київ, 2008. 290 с.
7. Виховна робота зі студентською молоддю/за заг. ред. Т. Ю. Осипової. Одеса: Фенікс, 2006. 288 с.
8. Вища освіта і Болонський процес: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл./М.Дмитриченко, Б.Хорошун та ін. Київ: Знання України, 2006. 440 с.

9. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. Київ: Центр навч. літ., 2006. 384 с.
10. Вульфсон Б.Л. Мировое образовательное пространство на рубеже века: учеб. пособ. Москва: Из-во Московского психолого-социального ин-та, 2006. 260 с.
11. Галус О.М., Шапошнікова Л. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2006. 215 с.
12. Грант М. Глобалізація: нова парадигма політики вищої освіти. Важелі глобалізації як політична парадигма вищої освіти. *Вища школа*. 2001. №1. С. 104 – 119.
13. Демченко О. П. Практикум з історії педагогіки: навч. метод. посіб. Київ: Видавн. Дім «Слово», 2012. 432с.
14. Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. Київ: НТУУ «КПІ», 2006. 544 с.
15. Кічук Н.В. Освіта у сучасному світі: навч. посіб. Ізмаїл, 2001. 88 с.
16. Корсак К.В. Світова вища освіта: порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: монографія. Київ: МАУП – МКА, 1997. 208 с.
17. Кравець В. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ ст.: навч. посіб. Тернопіль, 1996. 290 с.
18. Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва: навч. посіб. Тернопіль. 1996. 436 с.
19. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 486 с.
20. Мещанінов О. П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: моногр. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. 460с.
21. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2007. 232 с.
22. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах/за ред. В. Андрущенко, В. Лугового. Київ: Педагогічна думка, 2008. 256с.
23. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / за ред. З.Н. Курлянд. 2-е вид. Київ: Знання, 2005. 398 с.
24. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: монографія. Київ: Вища школа, 1997. 180 с.
25. Сірополко С. Історія освіти в Україні. 2-ге вид. Львів: Афіша, 2001. 664 с.
26. Скільський Д. Історія зарубіжної педагогіки: посіб. Київ: Смолоскип, 2011. 376с.
27. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2005. 239 с.
28. Суліма Є., Шепелев М. Сучасна глобалістика: політика, освіта, культура. Київ: М. П. «Леся», 2012. 632 с.
29. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Кондор, 2011. С. 30 – 44.

Допоміжна

1. Андрухів І. Українські молодіжні товариства Галичини. 1861 – 1939 рр. (короткий історичний нарис). Івано-Франківськ, 1995. 72с.
2. Андрущенко В. Головне – це модернізація змісту педагогічної освіти. *Вища школа*. 2005. №1. С. 32-41.
3. Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ (за заг. ред. Ніколаєва Є. Б. Київ: Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні, 2017. 62с.
4. Глузман А. В. Университетское педагогическое образование: опыт системного исследования. Киев: Изд. центр «Просвіта», 2007. 39с.
5. Джус О. В. Перші українські вчителі у північноамериканських громадах; проблеми підготовки й організації освітньої діяльності. *Вища школа*. 2018. №10. С. 91-100.
6. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Г. Кремень. Київ :Юніком Інтер, 2008. 1040 с.
7. Єфименко Г. Г., Красников В. М., Новоминский А. Н. Высшая школа Украинской ССР. Успехи, проблемы развития. Киев, 1988, 194с.
8. Жіночі студії в Україні. Жінка в історії та сьогодні: моногр./за ред. Л. О. Смоляр. Одеса: Астропринт. 1999. 440с.

9. Козак Н.Л., Шоробура І. М. Університетська освіта: навч. посіб. Львів: Новийсвіт – 2000, 2011. 180 с.

10. Нагачевська З. І., Джус О. В. Історія педагогіки: навч. метод. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 188 с.

11. Нагачевська З. Педагогічна думка і просвітництво в жіночому русі Західної України (друга половина ХІХ ст. – 1939 р.): моногр. Івано-Франківськ: Видавець Третяк І. Я. 2007. 764 с.

12. Нейматов Я.М. Образование в ХХІ веке: тенденции и прогнозы. Москва: Алгоритм, 2002. 480 с.

13. Системы высшего образования стран Запада. Москва: Изд-во Ун-та Дружбы народов, 1991. Ч.1. 164с. Ч.2. 142 с.

14. Савчук Б. Жіноцтво в суспільному житті Західної України (остання третина ХІХ ст. – 1939 р.). Івано-Франківськ: Лілея Н В, 1999. 280 с.

15. Черевичний Г. Університетська освіта: історія, сьогодення, проблеми. *Історичний журнал*. 2005. №4. С. 117 – 120.

Інформаційні ресурси

16. Національний Темпус-офіс в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>

17. Офіційний сайт Міносвіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

18. Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.unesco.org/>

19. Compulsory Education in Europe. 2011 / 12 [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/dokuments/compulsory_education/106_compulsory_education_EN.pdf

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, вул. Бандери, 1, каб.510. (0342) 57-00-11 , https://kpibs.pnu.edu.ua kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і)	Нагачевська Зіновія Іванівна - доктор педагогічних наук, доцент
Контактна інформація викладача	zinoviia.nahachevska@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 8.3. «Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).
Пропуски занять (відпрацювання)	Виконання усіх передбачених форм навчальної роботи, які підлягають поточному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50.

Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Аспірант зобов'язаний відпрацювати пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять у порядку, передбаченому відповідними Положеннями. Аспірант зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття упродовж двох тижнів із дня пропуску заняття.
Додаткові бали	Аспірант може отримати додаткові бали відповідно до «Положення про освітню програму»
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи PROMETHEUS, ДНУ, УкрІНТЕР, EDERA.

Викладач

доктор педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика
Нагачевська Зіновія Іванівна